

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Михайло Шкірта, Надія Степчук, Іван Шанта

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Анотація:

У статті розглянуто основні напрямки впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес майбутніх спеціалістів у галузі фізичної культури та спорту в закладах вищої освіти. Зазначено, що основним завданням фізкультурної освіти є оптимізація навчального процесу у закладах вищої освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Застосування нових інформаційно-комунікаційних технологій поряд із традиційними засобами навчання розкриває весь потенціал, спрямований на підвищення ефективності навчального процесу та практичної тренерської діяльності, статистичних зборів та обробки даних, просування новітнього програмного забезпечення. Розробка та впровадження у навчальний процес професійно-орієнтованих програм і програмно-педагогічних засобів, спрямованих на оволодіння необхідними знаннями й сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, їх використання, накопичення особистого досвіду у професійно-педагогічній та спортивній діяльності стає одним з основних компонентів підготовки фахівців у галузі фізичної культури та спорту.

Виявлено, що специфіка педагогічних технологій навчання, побудованих на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, передбачає програмно-методичне забезпечення занять (дидактичних матеріалів нового типу), наявність сучасних технічних засобів (комп'ютерних класів), перерозподіл функцій керування пізнавальною діяльністю між викладачами, студентами та комп'ютерами. Усе це вимагає нових підходів до професійно-педагогічної підготовки студентів. Згідно з проведеними дослідженнями, підсумовано, що розробка й упровадження у навчальний процес професійно-орієнтованих програм та програмно-педагогічних засобів, спрямованих на оволодіння необхідними знаннями й сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, їх використання, накопичення особистого досвіду у професійно-педагогічній та спортивній діяльності перетворюється на один з основних компонентів підготовки фахівців у галузі фізичної культури та спорту.

Ключові слова:

інформаційно-комунікаційні технології; освітня діяльність; фахівці у галузі фізичної культури та спорту; здобувачі закладів вищої освіти; сучасні педагогічні технології.

Resume:

Shkirta Myhailo, Stepchuk Nadiya, Shanta Ivan. Professional training of specialists in the field of physical culture and sports using information and communication technologies

The article examines the main directions of the introduction of information and communication technologies into the educational process of future specialists in the field of physical culture and sports in higher education institutions. It is noted that the main task of physical education is the optimization of the educational process in institutions of higher education by means of information and communication technologies. The use of new information and communication technologies, along with traditional means of education, reveals all the potential aimed at increasing the effectiveness of the educational process and practical coaching activities, statistical collection and data processing, promotion of the latest software. The development and introduction into the educational process of professionally-oriented programs and program-pedagogical tools aimed at mastering the necessary knowledge, modern information and communication technologies, their use, accumulation of personal experience in professional-pedagogical and sports activities, becomes one of the main components of the training of specialists in the field of physical culture and sports.

It was revealed that the specifics of pedagogical learning technologies, built on the basis of modern information and communication technologies, provide software and methodological support for classes (didactic materials of a new type), the availability of modern technical means (computer classes), redistribution of cognitive activity management functions between teachers, students and computers. All this requires new approaches to professional and pedagogical training of students. Based on the conducted research, it should be noted that the development and introduction into the educational process of professionally-oriented programs and program-pedagogical tools aimed at mastering the necessary modern information and communication knowledge, their use, accumulation of personal experience in professional-pedagogical and sports activities becomes one of the main components of the training of specialists in the field of physical culture and sports.

Key words:

information and communication technologies; educational activity; specialists in the field of physical culture and sports; students of higher education institutions; modern pedagogical technologies.

Постановка проблеми. В умовах переходу до інформаційного суспільства підвищуються вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців. Соціальним замовленням інформаційного товариства слід вважати забезпечення сформованості його інформаційної компетентності, необхідної для роботи у конкретній сфері професійної діяльності. Епоха науково-технічної революції докорінно змінила уявлення про сучасний світ, захлеснула суспільство потоком різноманітної інформації.

На етапі сьогодення інформацію розглядають як джерело ресурсів нарівні з трудовою діяльністю, а інформаційні технології – як засіб підвищення продуктивності та ефективності праці.

Здобувачі сучасного закладу вищої освіти мають володіти не лише базовими знаннями і вміннями, але й певними якостями особистості, такими як уміння гнучко адаптуватися в мінливих життєвих ситуаціях, самостійно здобувати необхідні знання, вміло застосовувати їх на практиці для рішення різноманітних проблем; самостійно та критично думати, помічати труднощі, що виникають у реальному світі й шукати шляхи раціонального їх подолання, використовуючи сучасні технології, генерувати нові ідеї, творчо мислити; грамотно працювати з інформацією; бути комунікабельним (Биков, 2005, с. 77–92). Успішність функціонування системи освіти насамперед визначається педагогічними кадрами, що

реалізують завдання, поставлені перед цією системою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведено чимало досліджень, які присвячені структурі та змісту професійно-педагогічної підготовки фахівців з фізичної культури та спорту з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) (Я. Белькасем, С. Єрмаков, Л. Іващенко, С. Канішевський, Ю. Човнюк, Є. Карабанов, В. Крамських, Т. Мальцева, Н. Наумова, О. Непша, І. Огірко, Е. Пирогова, А. Проценко, І. Свістельник, Н. Страшко, Р. Раєвський, А. Свасьєв, О. Скалій, Л. Сущенко, В. Шаповалова та ін.). Науковцями запропоновано широкий вибір комп'ютерних навчальних програм з багатьох напрямків фізичної культури і спорту, які мають фізкультурно-оздоровчу, навчальну, тренувальну спрямованість. Дослідники зауважують, що використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у галузі фізичної культури і спорту оптимізує навчальний процес здобувачів закладів вищої освіти, діяльність вчителів фізичної культури й учнів загальноосвітніх навчальних закладів та сприяє більш якісному засвоєнню навчального матеріалу.

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування доцільності використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці фахівців з фізичної культури і спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підвищення рівня якості фізкультурної освіти наполегливо вимагає створення нових засобів навчання на основі використання сучасних інформаційних технологій. Незважаючи на те, що останнім часом активізувався значний інтерес до розробки і використання комп'ютерних програм в навчально-тренувальному процесі, питання їх розробки і впровадження залишаються проблемними. Це пов'язано, з одного боку, зі станом розвитку інформаційних та комунікаційних технологій, з іншого – з приведенням системи освіти, у тому числі й галузі фізичної культури, у відповідність з потребами часу і науково-технічного прогресу (Порохнявий, 2020, с. 187).

На сучасному етапі одним із найбільш пріоритетних напрямів удосконалення педагогічних систем є її інформатизація, розробка і використання у навчальному процесі здобутків вищої школи дидактичних засобів на основі сучасних ІКТ. Проте аналіз стану проблеми демонструє, що, незважаючи на значні потенційні можливості, сучасні ІКТ у системі вищої фізкультурної освіти ще не отримали належного застосування. Основною причиною

такого стану є відсутність у сучасній педагогіці узагальнених підходів до реалізації можливостей ІКТ у конкретних предметних галузях, що потребує проведення випереджальних експериментальних досліджень та розробки науково-методичних засад створення та застосування засобів ІКТ з різних спеціальностей та дисциплін.

Застосування засобів ІКТ у навчальному процесі майбутніх фахівців фізичної культури і спорту може вирішити найрізноманітніші завдання: повідомлення знань, контроль за ходом їх засвоєння, демонстрація ілюстративного матеріалу як в статичній, так і динамічній; зіставлення біомеханічних характеристик еталонної рухової дії, що виконується спортсменом, учнем або здобувачем вищої освіти; створення навчальних і контролюючих програм, курсових і дипломних робіт, моделювання педагогічного і навчально-тренувального процесу тощо.

Ми погоджуємось з думкою О. Шукатки (2020) про те, що специфіка педагогічних технологій навчання, побудованих на основі сучасних ІКТ, передбачає програмно-методичне забезпечення занять (дидактичних матеріалів нового типу), наявність сучасних технічних засобів (комп'ютерних класів), перерозподіл функцій керування пізнавальною діяльністю між викладачами, здобувачами та комп'ютерами. Усе це вимагає нових підходів до професійно-педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти. По-перше, у процесі навчально-тренувальних занять викладачі мають бачити і на собі випробовувати переваги нових інформаційних технологій навчання. Для цього дуже важливо мати банк відповідних дидактичних матеріалів та кваліфікованих спеціалістів, які вміють як створювати подібні матеріали, так і використовувати їх у навчальному процесі. По-друге, у процесі професійно-педагогічної підготовки необхідно ставити завдання, під час вирішення яких здобувачі могли б отримати уявлення про основні напрямки застосування інформаційних та комунікаційних технологій у навчально-тренувальному процесі, розробляти програмно-педагогічні засоби та використовувати їх при освоєнні знань та умінь у циклі спортивно-педагогічних дисциплін. Водночас вивчення сучасного стану використання засобів ІКТ у процесі засвоєння спортивно-педагогічних дисциплін майбутніми фахівцями з фізичної культури і спорту дає змогу констатувати відсутність цілеспрямованого їх використання. У кращому випадку це здійснюється за рахунок зусиль викладачів-ентузіастів. Насамперед, таке становище пов'язане зі складністю специфічних для фізичної культури та спорту проблем, а також із

труднощами, що виникають при розробці прикладних програм (Шукатка, 2020, с. 143).

У своїх дослідженнях А. Сущенко відзначає, що «Інформаційно-комунікаційні технології можна застосовувати як засоби навчання; засоби, що вдосконалюють процес викладання; інструмент пізнання навколишньої дійсності і самопізнання; засоби розвитку особистості того, кого навчають; об'єкт вивчення в межах засвоєння курсу інформатики; інформаційно-методичне забезпечення й управління навчально-виховним процесом; засоби комунікації; засоби автоматизації процесу обробки результатів експерименту і управління; засоби автоматизації процесів контролю і коригування результатів навчальної діяльності, тестування і психодіагностики; засобів організації інтелектуального дозвілля. Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють будувати процес навчання таким чином, що у зміст навчання включається вивчення стратегій розв'язування задач, у тому числі творчих; забезпечується аналіз і засвоєння студентом (учнем) своєї діяльності; зміст професійного навчання будується з урахуванням реальних виробничих процесів» (Сущенко, 2012, с. 106).

Вивчення досвіду використання ІКТ у професійній діяльності та системи підготовки фахівців з фізичної культури і спорту демонструє появу таких напрямків: навчального процесу, спортивного тренування, спортивних змагань, оздоровчої фізичної культури, науково-дослідної та методичної роботи, підготовки інструкторів з нових видів спорту та напрямків оздоровчої фізичної культури, моніторингу фізичного стану та здоров'я різних контингентів населення (Генсерук & Романишина, 2013, с. 27–28).

Інформатизація фізичної освіти може внести певні зміни до всіх компонентів навчального процесу: цілей, змісту, освітніх технологій, усіх видів діяльності: навчально-виховної, організаційно-управлінської, науково-дослідницької. У зв'язку з цим основним завданням факультетів фізичної культури університетів стає розвиток методичних систем зі спортивно-педагогічних дисциплін, що відповідають вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю «017 Фізична культура та спорт» та можливостями сучасних ІКТ.

На думку А. Сват'єва, «Підвищення якості освіти в галузі фізичної культури і спорту, забезпечення її мобільності, привабливості, конкурентоспроможності на ринку праці вимагає подальшого вдосконалення організації навчального процесу у вищих навчальних закладах на засадах гуманності, особистісно-орієнтованої педагогіки, розвитку і саморозвитку студентів і передбачає використання

інформаційно-комп'ютерних технологій, інтерактивних методів навчання і мультимедійних засобів; впровадження електронних засобів навчання (підручників, посібників, каталогів, словників), комп'ютерних навчальних програм. Інформатизація професійної фізкультурної освіти висуває нові вимоги до професійних якостей і рівня підготовки фахівців. Оволодіння сучасними інформаційними технологіями стає одним із основних компонентів професійної підготовки будь-якого фахівця, у тому числі і в області фізичної культури і спорту, що вимагає розробки і впровадження в навчальний процес вищої фізкультурної освіти, професійно-орієнтованих програм і курсів, спрямованих на оволодіння основами необхідних знань і накопичення особистого досвіду їх використання у своїй професійній діяльності. Застосування комп'ютерних програм в освітньому процесі сприяє розвитку теоретичної і практичної думки того, хто навчається. У зв'язку з цим викликають певний науковий інтерес питання розвитку теорії і практики використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі» (Сват'єв А.В., 2020, с. 181).

Під методичною системою навчання будь-якого предмету розуміють сукупність п'яти взаємозалежних компонентів: цілей, змісту, методів, організаційних форм і засобів навчання предмета.

Однак, за результатами аналізу науково-методичної літератури, особливості розвитку методичної системи навчання у підготовці фахівців з фізичної культури та спорту із застосуванням засобів сучасних ІКТ зі спортивно-педагогічних дисциплін поки що не знайшли відображення у відповідних дослідженнях. Розвиток методичної системи навчання зі спортивно-педагогічних дисциплін в умовах інформатизації освіти ми пов'язуємо з наступними факторами:

- зміною потреб суспільства у сфері інформаційної культури його членів у зв'язку з переходом до інформаційного суспільства незалежно від конкретних спеціальностей;
- підвищенням вимог у галузі фізичної культури та спорту до рівня інформаційної підготовки фахівців;
- підвищенням мотивації майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до вивчення сучасних інформаційно-комунікаційних технологій з метою їх використання у сфері майбутньої професійної діяльності;
- посиленням інформатизації всього навчально-виховного процесу в університетах, інститутах та факультетах

фізичної культури, удосконаленням навчального процесу зі спортивно-педагогічних дисциплін на основі використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

Аналіз науково-педагогічної літератури дозволив виявити основні тенденції використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності фахівців з фізичної культури та спорту. До них належать:

- навчальні мультимедійні системи;
- створення та використання програм контролю та самоконтролю знань з різних спортивно-педагогічних дисциплін;
- створення і використання баз даних;
- моделювання комп'ютерних змагань, тактичних дій і педагогічного процесу;
- використання інформаційних технологій для обслуговування змагань;
- використання інформаційних технологій у рекламній, видавничій і підприємницькій діяльності;
- використання інформаційних технологій в організації та проведенні наукових досліджень;
- автоматизовані методи психодіагностики;
- автоматизовані методи спортивно-педагогічної діяльності;
- автоматизовані методи функціональної діагностики;
- організація дистанційного навчання і т. ін. (Сущенко, 2012. с. 104-116; Шукатка, 2020, с. 141–147).

Актуальною залишається проблема вибору оптимального програмно-методичного забезпечення і сама можливість використання НІТ у різних сферах фізичної культури. Щодо вирішення цього питання слід враховувати найбільш перспективні напрямки використання інформаційних технологій в загальній системі університетської освіти.

У свою чергу П. Сікорський визначає такі основні напрями діяльності використання комп'ютерної техніки і комп'ютерних технологій у вищих закладах освіти: комп'ютеризація навчальних закладів; організація вивчення комп'ютерних навчальних дисциплін засобами комп'ютерних технологій; використання комп'ютерів під час проведення лабораторних і практичних робіт, виконання графічних побудов; фрагментарне використання комп'ютерів під час читання лекцій, проведення семінарських занять (узагальнюючі таблиці, схеми, рисунки тощо); комп'ютеризація контрольних зрізів (індивідуалізація та автоматизація перевірки); розробка електронних текстів лекцій, семінарських і практичних занять, поступовий перехід від механічного записування студентами

лекційного матеріалу до організації його сприймання і осмислення, використовуючи готові тексти; психолого-педагогічне обґрунтування суті комп'ютерних технологій навчання, особливостей їх застосування під час організації засвоєння різних навчальних дисциплін; напрацювання навчально-методичного програмного забезпечення для засвоєння знань, пріоритетне використання комп'ютерних технологій для поліпшення ефективності вивчення іноземних мов; психолого-педагогічне і технічне забезпечення застосування комп'ютерних технологій для дистанційного навчання; комп'ютеризація бібліотечної справи, вільний пошук інформації за допомогою мережі Інтернет (Сікорський, 2006, с. 601).

У навчанні фізичній культурі зараз уже широко використовуються комп'ютерні програми, автоматизовані діагностичні системи, застосування яких дозволяє отримати високу ефективність професійно-орієнтованого навчання здобувачів закладів вищої освіти на основі використання засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Також розроблені та використовуються у навчальному процесі комп'ютерні програми контролю самостійною роботи здобувачів, що дозволяє в першу чергу індивідуалізувати контроль за самостійною навчальною діяльністю за будь-якої кількості учасників освітнього процесу.

Застосування комп'ютерного контролю знань здобувачів вищої освіти дозволить:

- Індивідуалізувати контроль самостійної навчальної діяльності за будь-якої кількості здобувачів.
- Забезпечити активну самопідготовку студентів до занять і її ефективний автоматизований контроль.
- Створити для кожного здобувача посильний темп опрацювання матеріалу для самостійної роботи за умови постійного контролю ступеня його розуміння та засвоєння.
- Автоматизувати реєстрацію результатів контролю за підготовленістю кожного здобувача протягом усього періоду навчання.
- Оперативно отримувати повну інформацію про стан академічної активності кожного здобувача.

Інформаційно-комунікаційні технології у галузі фізичної культури і спорту дозволять покращити якість навчально-тренувального процесу і тим самим вирішити наступні завдання:

- Створити картотеку академічної групи з вихідними даними для кожного здобувача

- на основі оцінки стану їх здоров'я і фізичної підготовленості.
- Простежити динаміку стану здоров'я, виходячи з поточних даних, що вносяться в картотеку, як мінімум, один раз в семестр.
- Підібрати для кожного здобувача індивідуальну програму, розраховану на весь курс навчання, або індивідуальні коригуючі програми.
- Розробити індивідуальні програми з дотримання режимів навчання, відпочинку, самостійного тренування, харчування.
- Для здобувачів старших курсів підготувати програми професійно-прикладної підготовки з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності.
- Проводити оперативний медичний контроль і контроль психоемоційного стану здобувачів, що займаються за спеціальною програмою.
- Вести індивідуальний і груповий оперативний контроль відвідування занять та успішності здобувачів.

- Здійснювати перевірку рівня теоретичних знань за допомогою спеціальних комп'ютерних тестів.
- Створювати Інтернет-сайти спортивних кафедр для обміну науково-практичною інформацією і прогресивними розробками.

Висновки. Отже у контексті нашого дослідження розробка проблеми інформаційно-комп'ютерного забезпечення підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту буде вестись у рамках двох напрямів інформатизації освіти: підвищення ефективності педагогічної діяльності і вдосконалення освітньо-педагогічного управління процесом підготовки здобувачів вищої освіти.

Таким чином, педагогічно виправдане використання в системі підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту можливостей сучасних ІКТ. Це дозволить удосконалити методи і організаційні форми навчання фахівців з фізичної культури і спорту й підвищити якість навчання за рахунок створення і використання програмних засобів нового покоління.

Список використаних джерел

- Биков, В. Ю. (2005) Дистанційна освіта: актуальність, особливості і принципи побудови, шляхи розвитку та сфера застосування. *Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології*: Колективна монографія. Київ: Атіка, С. 77–92.
- Генсерук, Г. Р. & Романишина, О. Я. (2013) Формування професійної компетентності майбутніх тренерів засобами інформаційного середовища Moodle. *Вісник Національного університету оборони України*, 3 (34), 26–31.
- Порохнявий, А. В. (2020) Прикладні аспекти інформаційних технологій фахівців у фізичній підготовці. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України*: тези IV Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 187–188.
- Сватєв, А. В. (2020) Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць, 73, Т. 2, 178–184.
- Сікорський, П. І. (2006) До питання про поняття комп'ютерних технологій навчання. *Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*. зб. наук. праць. Львів: ЛДУ БЖД, 601 с.
- Сущенко, А. В. (2012) Інформаційно-комунікаційні технології і засоби навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Вісник Запорізького національного університету: Фізичне виховання та спорт* : зб. наук. пр., 1 (7), 104–111.
- Шукатка, О. В. (2020) Цифровізація професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту як закономірність інформатизації суспільства. *Фізико-математична освіта*, 4 (26), 141–147.

References

- Bykov, V. Yu. (2005) Distance education: relevance, features and principles of construction, ways of development and scope of application. *Information support of the educational process: innovative tools and technologies: Collective monograph*. K.: Atika, pp. 77-92 [in Ukrainian].
- Genseruk, G. R. & Romanyshyn, O. Ya. (2013) Formation of professional competence of future trainers by means of the Moodle information environment. *Bulletin of National Defence University of Ukraine*, 3 (34), 26-31 [in Ukrainian].
- Porohnyaviy, A.V. (2020) Applied aspects of information technologies of specialists in physical training. *Modern trends and prospects for the development of physical training and sports of the Armed Forces of Ukraine, law enforcement agencies, rescue and other special services on the path of Euro-Atlantic integration of Ukraine: theses of the IV International Scientific and Practical Conference*. Kyiv, 187-188 [in Ukrainian].
- Svatiev, A.V. (2020) Formation of professional competence of future specialists in physical culture and sports based on the use of information and communication technologies. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools: coll. of science works*, 73, Vol. 2, 178-184 [in Ukrainian].
- Sikorskyi, P.I. (2006) On the question of the concept of computer learning technologies. *Information and telecommunication technologies in modern education: experience, problems, prospects*. coll. of science works Lviv: LSU BZD, 601 [in Ukrainian]
- Sushchenko, A.V. (2012) Information and communication technologies and training tools in the professional training of future specialists in physical education and sports. *Bulletin of the Zaporizhzhya National University: Physical education and sports: coll. of science pr.*, 1 (7). 104-111. [in Ukrainian].
- Shukatka, O.V. (2020) Digitization of professional training of future physical culture and sports specialists as a regularity of society's informatization. *Physical and mathematical education*, 4 (26). 141-147 [in Ukrainian].

Відомості про авторів:**Шкірта Михайло Іванович**

mihailo.shkirta@uzhnu.edu.ua

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»Підгірна, вулиця, 46, Ужгород,
Закарпатська обл., 88000, Україна**Степчук Надія Володимирівна**

nadia.stepcuc@uzhnu.edu.ua

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»Підгірна, вулиця, 46, Ужгород,
Закарпатська обл., 88000, Україна**Шанта Іван Федорович**

ivan.shanta@uzhnu.edu.ua

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»Підгірна, вулиця, 46, Ужгород,
Закарпатська обл., 88000, Україна

doi: 10.33842/22195203-2023-29-138-143

*Матеріал надійшов до редакції 01. 11. 2022 р.**Прийнято до друку 21. 11. 2022 р.***Information about the authors:****Shkirta Myhailo Ivanovych**

mihailo.shkirta@uzhnu.edu.ua

Uzhhorod National University

Pidhirna St., 46, Uzhhorod,
Zakarpatska region, 88000, Ukraine**Stepchuk Nadiya Volodymyrivna**

nadia.stepcuc@uzhnu.edu.ua

Uzhhorod National University

Pidhirna Street, 46, Uzhhorod,
Zakarpatska region, 88000, Ukraine**Shanta Ivan Fedorovych**

ivan.shanta@uzhnu.edu.ua

Uzhhorod National University

Pidhirna Street, 46, Uzhhorod,
Zakarpatska region, 88000, Ukraine

doi: 10.33842/22195203-2023-29-138-143

*Received at the editorial office 01. 11. 2022.**Accepted for publishing 21. 11. 2022.*